УДК 316.334.3
JEL A13, I38

Назарова Г.В., д.е.н., професор,
завідувач кафедрою економіки та соціальних наук
ХНЕУ ім. С.Кузнеця;
Степанова Е.Р., к.е.н., доцент
кафедри економіки та соціальних наук
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

МІЖНАРОДНІ СОЦІАЛЬНІ ПРОГРАМИ ТА ІНСТИТУЦІЇ

Розглянуто основні аспекти соціальної політики. Проаналізовано діяльність соціальних програм та інституцій, що діють на території ЄЕС та спрямовані на подолання проблем бідності, гендерної нерівності та урегулювання соціально-трудових відносин. Розкрито сутність понять «соціальна інституція» та «міжнародна інституція». Наведено перелік соціальних програм та інституцій із зазначенням специфіки їх діяльності.

Ключові слова: *соціальна інституція, соціальна програма, соціальна політика, міжнародна інституція, соціально-трудові відносини*

Постановка проблеми. Соціальна політика є найважливішим напрямком державного регулювання економіки, складовою частиною внутрішньої політики держави, спрямованої на забезпечення добробуту й усебічного розвитку його громадян і суспільства загалом.

У кожній країні існують свої пріоритетні напрямки, державні інститути і певні інструменти та механізми, що дозволяють реагувати на потреби соціально-економічного розвитку суспільства. У сукупності це визначає національну модель розвитку держави. Однак, існує загальна тенденція, характерна для всіх промислово–розвинених країн – це розширення функцій держави в економічному і соціальному розвитку суспільства.

Від того, наскільки правильно буде проводитися соціальна політика, залежить ступінь адаптації України до внутрішніх і зовнішніх викликів, розвиток громадянського суспільства.

Незважаючи на зниження ролі держави в сучасних трансформаційних умовах посилилось та розширилось фінансування соціальних програм, за допомогою яких здійснюється політика стабілізації соціально-економічного становища суспільства. Розвиток прогресивної та ефективної для кожної держави моделі соціальної політики є одним з основних показників добробуту громадянського суспільства та позиції країни на міжнародній арені.

Аналіз останніх публікацій. Характеризуючи ступінь розробленості проблеми, зазначимо, що основні теоретичні засади дослідження соціальної політики викладені у працях зарубіжних вчених та фахівців Р.Агуна, М.Вінера, Е.Джеймс, Е.Ендрюс, А.Іглесіаса, М.Ісаєва, Г. Мак Таггарта, В.Роїка, Р.Рофмана, М.Рутковські, Л.Сичової, С.Смирнова, Р.Хольцмана, Е.Фулту.

Проблематику соціальної політики України в різний час досліджували вітчизняні науковці, серед яких В.Бесараб, В.Гошовська, І.Гнибіденко, М.Кравченко, Т.Кір'ян, Е.Лібанова, О.Палій, І.Пижик, А.Решетніченко, В.Скуратівський, Б.Зайчук, О.Зарудний, П.Шевчук, А.Ягодка, В.Яценко та ін..

Невирішені частини проблеми. Зокрема, варто зауважити, що в Україні на сьогодні діє цілий ряд соціальних програм. Урядом нашої країни досліджувався досвід різних країн і цей досвід став базисом багатьох соціальних програм, які синтезують закордонний багаторічний довід та вітчизняні національні особливості.

Так, Кабінетом Міністрів України була прийнята Комплексна програма забезпечення реалізації Стратегії подолання бідності [1], в якій щороку затверджуються плани заходів, спрямовані на подолання бідності, розробляються та виконуються регіональні програми щодо подолання бідності. Адже дана проблема є актуальною і потребує подальшого розв'язання не лише на вітчизняному просторі, а й за кордоном.

Не втратила гостроти проблема бідності серед працюючого населення [2]. Кожна четверта сім'я з дітьми, в якій всі дорослі працюють, належить до категорії бідних.

Не розв'язана проблема охоплення бідного населення соціальною підтримкою. Тільки 57% осіб, що належать до категорії бідних за критерієм прожиткового мінімуму, отримують один з видів соціальної допомоги.

Крім того, не ліквідовано заборгованість із заробітної плати, не запроваджено ефективну систему надання державної допомоги.

Для розв'язання проблеми бідності необхідна цілеспрямована політика, що ґрунтується на економічних та фінансових можливостях держави та максимальній ефективності їх використання.

Бідність - це комплексна проблема, а її подолання є довготривалим процесом. Оптимальним варіантом розв'язання цієї проблеми є поєднання активної соціальної політики, спрямованої на відновлення і зростання зайнятості та створення умов для гідної праці, з ефективною підтримкою найуразливіших верств населення.

Саме тому доцільним є аналіз міжнародних соціальних програм та інституцій, адже саме інтегруючи та синтезуючи закордонний досвід з вітчизняними підходами можна подолати такі гострі проблеми.

Метою даної статті є аналіз основних міжнародних соціальних програм та інституцій, зокрема особливостей моделей соціального розвитку країн-членів Європейського Союзу для виявлення можливостей їх трансформації та інтеграції на сучасному етапі економічного та соціального розвитку України.

Результати дослідження. У розвинених демократичних країнах соціальний діалог широко визнаний як частина принципів, що формують так звану Європейську соціальну модель, що ґрунтується на високих економічних показниках, забезпечує цивілізоване ефективне регулювання соціальних відносин. В Україні згідно з проектом Закону України «Про соціальний діалог в Україні» [1], передбачено формування порядку формування, складу та організації роботи Національної тристоронньої соціально-економічної ради та територіальних соціально-економічних рад у регіонах. Однією з характеристик розвитку демократії в основних сферах

соціально-економічного життя держави є систематична участь громадян у розробці пріоритетних для регіону рішень та контроль за їх реалізацією у важливих з погляду інтересів громадян напрямках діяльності.

У більшості країн Європейського Союзу наразі діє національний тристоронній орган і декілька аналогічних органів, які займаються окремими питаннями в сфері соціальної політики. Роль тристороннього органу, в основному, консультативна і дорадча, тільки в окремих випадках він має повноваження приймати рішення (Литва, Польща, Словаччина, Угорщина, Чехія).

Згідно зі звітом Європейської комісії в країнах ЄС домінують чотири основні моделі соціальних інституцій [3]: континентальна, англосаксонська, скандинавська і південно-європейська. Під моделлю соціального захисту розуміються сформовані принципи організації та функціонування програм соціального забезпечення. розглянемо їх більш детально.

Скандинавський тип (Данія, Швеція, Фінляндія). У цих країнах дистанція між індивідом і ринком підтримувалася за допомогою «соціального громадянства» і склалася своєрідна база солідарності, на яку спирається широка система соціального забезпечення, фінансована за рахунок високих податків при прогресивній шкалі оподаткування.

Ліберальний англосаксонський тип (Великобританія та Ірландія). Кожному гарантується мінімальний дохід, що забезпечує задоволення базових потреб у їжі, житлі і медичному обслуговуванні. Фінансування соціальної системи здійснюється як за рахунок страхових внесків, так і за рахунок податків при плоскій податковій ставці. У рамках даного типу традиційним одержувачем допомоги вважалася не окрема людина, а сім'я в особі її глави, тобто, найчастіше, чоловіки.

Корпоративний тип (Німеччина, Австрія, Франція та інші країни Бенілюксу). Центральне місце займає соціальне страхування, тісно прив'язане до зайнятості та сімейного стану. Фінансування проводилося, насамперед, у формі внесків працівників та роботодавців до страхових фондів, тобто держава не брала на себе основну соціальну відповідальність, виходячи з того припущення, що ринок впорається з цим самостійно.

Південно-європейський тип (Іспанія, Італія, Греція, Португалія). Ця модель розвивається дотепер і є перехідною. Як правило, соціальний захист перебував у турботи родичів, сім'ї та церкви при обмеженій участі держави, що погано поєднується з нинішніми тенденціями до індивідуалізації в соціальній культурі.

Метою єдиної соціальної політики Європейського Союзу є не тільки поліпшення добробуту населення кожної з держав-членів, але і подальший стійкий економічний і соціальний розвиток ЄС у цілому.

На основі аналізу існуючих європейських моделей соціальної політики, стає очевидним, що зберігається різниця в підходах щодо забезпечення соціальних благ і політично - господарських режимах різних країн ЄС, незважаючи на існуюче в останні роки зближення соціальних політик різних країн.

Відповідно до моделей соціально-економічної політики, притаманних певним групам країн - членів ЄС, формується спільна соціальна політика ЄС.

У розвитку спільної соціальної політики ЄС можна виокремити чотири основних етапи [4].

Перший етап розпочався із заснування в 1957 р. ЄЕС. Соціальна політика того часу характеризувалася окремими постановами, спрямованими на регулювання рівності жінок і чоловіків у професійній діяльності, гарантій пересування в межах ЄЕС.

Другий етап розпочався з підписання Маастрихтського договору в 1992 р., який заклав основи для впровадження спільної соціальної політики відповідно до рекомендацій Білої книги «Європейська соціальна політика: шлях для Союзу».

Третій етап розпочався визначенням основних завдань та напрямів діяльності Структурних Фондів ЄС.

Четвертий етап пов'язаний з розвитком впливу спільної соціальної політики на всі країни - члени ЄС, пристосування її до регіонів з різним рівнем соціального та економічного розвитку.

Перший етап формування характеризується створенням у межах ЄЕС:

- митного союзу як для промислових, так і сільськогосподарських товарів;
- спільного ринку з вільним рухом праці, капіталу та інших факторів виробництва;
- економічного союзу з вільним рухом продукції, людей, послуг та капіталу.

Крім цього, відбулася гармонізація та уніфікація соціальної, фіскальної та монетарної політики.

У Договір про заснування ЄЕС було додано розділ «Соціальна політика», який визначав рамки компетенції, завдання та методи діяльності органів у цій сфері. Згідно зі ст. 18 Договору завдання Європейської Комісії полягало у сприянні співпраці між країнами - членами ЄЕС у питаннях зайнятості, трудового законодавства, умов праці, професійної підготовки тощо.

Соціальне регулювання у цій сфері обмежувалося на той час лише основними гарантіями свободи пересування всередині ЄЕС, а також регулюванням рівності жінок і чоловіків у професійній діяльності, соціального захисту працівників, професійної освіти.

Розглянемо досвід країн ЄС в рамках впровадження соціальних програм та проектів [5].

В центрі політичних інтересів держав членів ЄС особливо гостро перебувають питання зайнятості та подолання бідності. Високий рівень зайнятості визнаний ключовим елементом пошуку шляхів розв'язання найбільш нагальних національних проблем, таких як старіння населення, стабільність пенсійного забезпечення, конкурентоспроможність або соціальна єдність. Соціальні партнери завжди володіють інформацією про ринок праці, що дуже важливо для успішного проведення політики зайнятості. Вони є ключовими учасниками ефективного виконання погодженої політики. Усі залучені сторони мають доступ до надійних статистичних даних та іншої необхідної інформації та технічні можливості для виконання покладених на них завдань.

В період трансформаційних змін розуміння суті процесу соціального забезпечення незмінно ґрунтується на нормах міжнародного права, одним із визначальних джерел якого вважається Європейська хартія про основні соціальні права трудящих, у ст.10 якої закріплено права у сфері соціального забезпечення. Таким чином, громадяни, які працюють, мають право на адекватний до одержаного доходу соціальний захист та соціальне забезпечення у випадку втрати заробітку, що настає в результаті соціального ризику. Непрацюючі ж громадяни, котрі не мають засобів до існування, мають право на соціальну допомогу в розмірі прожиткового мінімуму.

Посилення економічної активності населення та стимулювання підвищення якості робочої сили є тими факторами, що забезпечать сталий соціально-економічний розвиток країни. Саме для цього важливо подолати притаманні існуючим системам соціального забезпечення недоліки, які знижують мотиви до праці. Серед них варто виокремити так званий ефект доходу, що передбачає типову поведінку людини, якій держава виплачує соціальну допомогу. Крім того, до недоліків також спід віднести «ціновий ефект». У цьому випадку деякі системи соціальної допомоги зорієнтовані на те, що розмір допомоги встановлюється в залежності від рівня «нужденності». Тобто, чим бідніша сім'я, тим більше коштів вона отримує. У цій ситуації створюються передумови для зменшення стимулу до праці.

Безумовно, дія таких ефектів значною мірою залежить від структури контингенту отримувачів соціальної допомоги. На такі категорії населення, як пенсіонери, інваліди, одинокі матері (батьки), які з об'єктивних причин не можуть повноцінно працювати, зазначені ефекти не мають впливу. Проте у решти категорій отримувачів під впливом вищезгаданих ефектів дійсно знижуються мотиви до праці.

В даному аспекті особливої уваги заслуговує досвід Німеччини, де витрати на соціальне забезпечення за останні 20 років зросли в 2,5 разу, а діючий механізм надання соціальних допомог може деформувати та загострити проблему структурного безробіття. Усі резиденти Німеччини, які не мають джерел до існування, підлягають забезпеченню соціальною допомогою держави. Додатково до доходів, пенсій або допомог по безробіттю малозабезпеченим громадянам, матеріальне забезпечення яких не відповідає необхідному базовому рівню, «гідному» стандарту життя, надається грошова підтримка. Однак коли вони починають працювати, то втрачають усі або принаймні частину своїх допомог. Саме тому виплата соціальної допомоги малозабезпеченим особам у Німеччині триває ще протягом трьох місяців з дня влаштування на роботу. Таке поступове припинення виплати соціальної допомоги створює умови реципієнтам для покриття первинних витрат, пов'язаних зі зміною соціального статусу. Таким чином, соціальна система Німеччини покликана підтримувати малозабезпечених громадян, які потребують соціальної допомоги та водночас стимулювати до пошуку роботи тих, хто може працювати.

У Данії узгодження політики зайнятості, соціального захисту та мотивування до праці реалізується через права та обов'язки безробітних, перегляд яких був здійснений під час реформування системи управління ринком праці. При цьому особлива увага приділялась стимулюванню зусиль самого безробітного до пошуку нового місця роботи. Весь термін отримання допомоги по безробіттю був поділений

на два етапи - період підтримки та період активації. У випадку відмови від запропонованих заходів застосовуються санкції, а при повторній відмові безробітний втрачає право на отримання допомоги. Активізація застрахованих безробітних має розпочинатися до закінчення першого року «пасивного» отримання допомог для дорослого населення і після 6 місяців - для молоді.

Особливу увагу необхідно приділити досвіду Нідерландів у сфері організації програм реінтеграції, спрямованих на боротьбу в бідністю та стимулювання малозабезпечених до самостійного підвищення рівня їх життя. В рамках цих заходів урядом Нідерландів формується фіксований бюджет, розподілений на дві частини (бюджет соціальних допомог та бюджет реінтеграції), відповідно до якого роздавати соціальні допомоги, як це робилося раніше, стало невигідно. Для муніципалітетів було створено низку фінансових стимулів з метою економії коштів на соціальні допомоги та докладання максимальних зусиль щодо сприяння зайнятості.

Організаційну основу системи соціальних допомог у Нідерландах утворює мережа міжмуніципальних центрів зайнятості та доходів, метою діяльності яких є скорочення кількості отримувачів соціальної допомоги та максимальне сприяння працевлаштуванню. Кожному малозабезпеченому громадянину, який звертається до центру за допомогою, призначається особистий кейс-менеджер. Його завдання - скласти чітку уяву про причини бідності потенційного отримувача, його фізичні та професійно-кваліфікаційні можливості. Саме на це спрямовано персональний план реінтеграції, який визначає, чи є можливим у даному випадку надання соціальної допомоги, на який термін та з якою періодичністю він реалізується, що необхідно зробити для отримання допомоги, яку інформацію потрібно надати та які програми (професійної підготовки, перепідготовки, курс лікування) пройти.

Отже, організація програм реінтеграції в Нідерландах, яка здійснюється за принципом «єдиного вікна» або «єдиної зупинки», коли один кейс-менеджер від початку до кінця веде персональну справу малозабезпеченого та визначає його шлях реінтеграції в суспільство, є гарним прикладом для наслідування у вітчизняній практиці. Особливо корисним для нашої країни є принцип організації в Нідерландах кадрової роботи з кейс-менеджерами. Враховуючи їх доленосну роль у житті малозабезпечених громадян, а також постійну взаємодію з муніципальними службами різного профілю, максимальний термін перебування на посаді персональних консультантів обмежений п'ятьма роками. Вважається, що за цей період спеціаліст, який постійно має подібне психологічне, інтелектуальне та трудове навантаження, з часом морально «зношується», звикає до клієнтів та отриманих «корисних» знайомств. Тому постійна кадрова ротація є елементом боротьби з корупцією. Зокрема, в Гаазі штат кейс-менеджерів змінюється кожні півроку.

Цікавим прикладом механізму посилення мотивації до трудової діяльності є програма «Від соціальних допомог до праці», запроваджена в Болгарії з 2002 р. її метою є надання працездатним безробітним, які живуть за рахунок лише допомог і виплат, можливості знайти роботу, залучитися до ринку праці та заробляти собі на життя. Програма включає такі напрями діяльності: забезпечення тимчасової зайнятості на громадських роботах; залучення учасників програми до роботи у

соціальних службах з неприбутковим, але соціально важливим напрямом; направлення людей на курси підвищення кваліфікації без відриву від роботи з метою підвищення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці. Ця програма надає її працюючим учасникам протягом певного періоду (зазвичай, до 9 місяців) субсидію як доплату до заробітної плати. Результативність програми болгарські фахівці оцінюють по- різному, проте всі вони погоджуються з наявністю таких позитивних зрушень у сфері зайнятості, як скорочення терміну перебування в стані безробітного та працевлаштування на постійну роботу.

На прикладі країн Євро-спілки було наведено основні соціальні програми. Більш розширено вони представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Міжнародні соціальні програми та фонди

Програми та фонди	Країни-члени	Сутність та призначення
Програма розвитку ООН (ПРООН)	170 країн	Основні напрямки діяльності – це викорінення бідності, скорочення нерівності у всіх її проявах та забезпечення підтримки прогресу
Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ)	22 країни	Дотримання прав та свобод дитини
Верховний комісар ООН з питань біженців (УВКБ)	здійснили допомогу майже в 116 країнах світу	Координація зусиль із захисту біженців та вирішення їх проблеми у всьому світі. Основна мета - захист прав та добробуту біженців. В повноваження також входить допомога особам без громадянства.
Всесвітня продовольча програма (ВПП)	Більш ніж 100 країн	Головна мета – постачання продуктів харчування голодуючим за роботу, яку останні виконують, будуючи своє нове майбутнє.
Структура «ООН-жінки»	51 країна	Ліквідація гендерної нерівності

Джерело: складено автором за даними: [4,5]

Далі наведемо перелік соціальних інституцій, що забезпечують ефективне виконання головних принципів соціальної політики.

Соціальна інституція як термін широко застосовується для часто повторюваних соціальних практик, що санкціоновані та підтримуються за допомогою соціальних норм і мають велике значення в структурі суспільства [6].

Міжнародні інституції – це різновид соціальних інституцій, які діють на рівні міжнародної системи. Створення міжнародних інституції є засобом підтримання міжнародного режиму в певній сфері міжнародних відносин.

До міжнародних інституцій належать міжнародні конференції (конгреси), комісії (комітети) та організації. Їх об'єднує [7]:

міжнародна сфера діяльності;

міжнародний характер компетенції;

багатосторонній механізм здійснення регулювання міжнародних відносин.

Окремі різновиди міжнародних інституцій відрізняються своїм місцем та правовим станом у системі міжнародних відносин. Міжнародні конференції та міжнародні комісії, як правило, не є суб'єктами міжнародного права, а міжнародні організації посідають правосуб'єктність.

В таблиці 2 розглянемо міжнародні соціальні інституції та фонди, що сприяють ефективній реалізації основних положень соціальної політики.

Таблиця 2

Міжнародні соціальні інституції та фонди

Інституції та фонди	Країни-члени	Сутність та призначення
Всесвітня організації охорони здоров'я (ВООЗ)	194 країни	Є координуючою інстанцією в сфері охорони здоров'я в рамках системи ООН. Метою – є досягнення всіма народами максимального рівня здоров'я (не лише фізичного, а й душевного та соціального добробуту)
Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури (ЮНЕСКО)	182 країни	Метою є створення діалогу між цивілізаціями, культурами та народами, який базується на суспільних цінностях.
Міжнародна організація праці (МОП)	185 країн	Мета – створення соціальної справедливості, міжнародно визнаних прав людини, а такої її прав в сфері праці.
Міжнародна організація з міграції (МОМ)	124 країни	Діяльність спрямована на упорядкування та гуманізацію заходів регулювання міграції, розвитку міжнародного співробітництва в сфері міграції, здійснення допомоги у пошуку практичних рішень та надання гуманітарної допомоги тим мігрантам, які її потребують
Об'єднана програма ООН з ВІЛ/СНІД (ЮНЕЙДС)	Більш ніж 190 країн	Протидія епідемії ВІЛ/СНІДу у світі

Джерело: складено автором за даними: [4,5]

Ці та багато інших міжнародних соціальних програм та інституцій сприяють інтеграції міжнародних принципів соціальної політики у вітчизняний економічний та соціальний простір.

Висновки. На основі вищевикладеного можна зробити висновок, що, незважаючи на чисельність соціальних програм та інституцій різних країн Євросоюзу, в останні роки відбувається зближення соціальної політики різних країн. У першу чергу це обумовлено наявністю спільних європейських підходів до соціального забезпечення. При введенні єдиних стандартів соціальної політики для країн Євросоюзу повинна йти мова не про прагнення до перегляду колишніх ціннісних принципів у політиці, а про новий баланс відповідальності, тобто не про скасування, а про істотні модифікації колишньої соціальної моделі .

Основною стратегією в цьому напрямку повинен стати відхід від державного фінансування і надмірної державної опіки. Основними завданнями держави є забезпечення такої політики, яка зможе відповідати на виклики світової економіки і мотивувати самостійну відповідальність громадян за свій добробут. Тільки реалізація

власних зусиль та ініціативи кожним учасником господарської діяльності в умовах вільної конкуренції може призвести до зростання і власного благополуччя, і добробуту всього суспільства в цілому.

Література

1. Верховна Рада України. Розділ «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws
2. Гончарова С. Ю. Соціальна політика: навч. посіб. / С. Ю. Гончарова, І. П. Отенко. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2003. – 200 с.
3. Писаренко С.М. Менеджмент європейської економічної інтеграції : підручник /С.М. Писаренко, Н. В. Горін, Л. А. Українець та ін. ; за ред. С. М. Писаренко. - К.: Знання, 2015. - 373 с.
4. Окладна, М. Г. Соціальна політика Європейського Союзу: становлення і розвиток / М. Г. Окладна, І. В. Яковюк // Збірник наукових праць «Державне будівництво та самоврядування». – Х.: Право, 2016. – Випуск 19. – С. 75-80
5. Слюсаренко, К. В. Соціальна політика ЄС: сучасні виклики і перспективи / К. В. Слюсаренко, М. М. Садовенко // Економічний аналіз: зб. наук. праць. – Тернопіль: Видавничо- поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. – Том 27. – № 1. – С. 80-90.
6. Макеєв С.О. Соціологія: навч. посіб. / За ред. С.О. Макеєва. – 3-тє вид. – К.: Т-во «Знання», 2014. – 455 с.
7. Циганкова Т. М. Міжнародні організації: навч. посібник / Т.М. Циганкова, Т. Ф. Гордєєва.– 2-е вид., перероб. і доп.– К.:КНЕУ, 2014.– 340 с.

References

1. Verkhovna Rada Ukrayiny. Rozdil «Zakonodavstvo Ukrayiny» [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon3.rada.gov.ua/laws
2. Honcharova S. YU. Sotsial'na polityka: navch. posib. / S. YU. Honcharova, I. P. Otenko. – KH. : Vyd. KHDEU, 2003. – 200 p.
3. Pysarenko S.M. Menedzhment yevropeys'koyi ekonomichnoyi intehratsiyi : pidruchnyk / S.M. Pysarenko, N. V. Horin, L. A. Ukrayinets' ta in. ; za red. S. M. Pysarenko. - K.: Znannya, 2015. - 373 p.
4. Okladna M. H. Sotsial'na polityka Yevropeys'koho Soyuzu: stanovlennya i rozvytok / M. H. Okladna, I. V. Yakovyuk // Zbirnyk naukovykh prats' «Derzhavne budivnytstvo ta samovryaduvannya». – KH.: Pravo, 2016. – Vypusk 19. – P. 75-80
5. Slyusarenko, K. V. Sotsial'na polityka YES: suchasni vyklyky i perspektyvy / K. V. Slyusarenko, M. M. Sadovenko // Ekonomichnyy analiz: zb. nauk. prats'. – Ternopil': Vydavnycho- polihrafichnyy tsentr Ternopil's'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu «Ekonomichna dumka», 2017. – Tom 27. – № 1. – P. 80-90.
6. Makeyev S.O. Sotsiolohiya: navch. posib. / Za red. S.O. Makeyeva. – 3-tye vyd. – K.: T-vo «Znannya», 2014. – 455 p.
7. Tsyhankova T. M. Mizhnarodni orhanizatsiyi: navch. posibnyk / T.M. Tsyhankova, T. F. Hordyeyeva.– 2-e vyd., pererob. i dop.– K.:KNEU, 2014.– 340 p.

Назарова Г.В., д.э.н., профессор,
заведующий кафедрой экономики и социальных наук
ХНЭУ им. С.Кузнеца;
Степанова Э.Р., к.э.н., доцент
кафедры экономики и социальных наук
ХНЭУ им. С. Кузнеца

МЕЖДУНАРОДНЫЕ СОЦИАЛЬНЫЕ ПРОГРАММЫ И ИНСТИТУЦИИ

Рассмотрены основные аспекты социальной политики. Проанализирована деятельность социальных программ и институций, действующих на территории ЕЭС и направленных на преодоление проблем бедности, гендерного неравенства и урегулирования социально-трудовых отношений. Раскрыта сущность понятий «социальная институция» и «международная институция». Приведен перечень социальных программ и институций с указанием специфики их деятельности.

***Ключевые слова**: социальная институция, социальная программа, социальная политика, международная институция, социально-трудовые отношения*

Galina Nazarova, Doctor of Economic Sciences, professor
Head of Economic and Social Science department at
Simon Kuznets Kharkov National University of Economics
Eka Stepanova, PhD in Economics, assistant professor of
Economic and Social Science department at
Simon Kuznets Kharkov National University of Economics

INTERNATIONAL SOCIAL PROGRAMS AND INSTITUTIONS

The main aspects of social policy have been considered. The activity of social programs and institutions operating in the territory of the EU aimed at overcoming the problems of poverty, gender inequality and the regulation of social and labor relations has been analyzed. A solution to these problems requires a focused policy based on the economic and financial capabilities of the state and the maximum efficiency of their use. The essence of the concepts "social institution" and "international institution" have been disclosed. A list of social programs and institutions indicating the specifics of their activities has been given. Based on the analysis of existing European models of social policy, it becomes apparent that the differences in approaches to providing social goods and political and economic regimes in different EU countries persist, despite the recent convergence of social policies in different countries.

***Key words**: social institution, social program, social policy, international institution, social and labor relations*